

74 Joulun. Kauron...

Pikku
Simon
seikkailut
Jouluihana.

stg/12/94

Pikku Simon seikkailut Joulu-iltana

Näytelmä 3 näytöksessä

Viktor Rydbergin samannimisen kertomuksen
mukaan sovittanut

Arvid Järnefelt

---

x

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

HELSINGISSÄ,
SUOMAL. KIRJALL. SEUR. KIRJAPAINON OSAKEYHTIÖ,
1900.

Pikku Simon seikkailut
Joulu-iltana

HENKILÖT:

SIMO.

KERTTUTÄTI.

JOULU-UKKO.

VUOREN KUNINGAS.

VUORENPEIKKOJA, MENNINKÄISIÄ.

KUNINKAAN TYTÄR.

ENSIMÄINEN NÄYTÖS.

(Kerttu tädin tupa. Talvihämärä. Ikkuna on jäässä.
Alkaa kuulua ulkoa kulkusten kilinä, joka
lähestyy ja kovenee.)

SIMO:

(nukkuu istuillaan penkillä, kädet ikkunalaudalla,
kuorsaa hiljaa. Hänellä on reijät sukissa.)

JOULU-UKKO:

(tulee reippaasti sisälle, kantaen suurta säkkiä,
katsoo ympärilleen, huomaa SIMON, tulee tämän
luokse, kutkuttaa jalkoja sukaureijistä ja puhalttaa
silmiin. Simo herää ja katsoo kummissaan joulu-
ukkoa, jolla on karvaiset vaatteet, kasvot rypyssä,
harmaa tukka, tötteröhattu, ja piippu hampaissa.)

Hyvää iltaa, tylsä turpa!

SIMO:

Iltaa.

JOULU-UKKO:

Onko ketään kotona?

SIMO:

Näethän että minä olen kotona.

JOULU-UKKO:

Olet oikeassa. Kysymykseni oli vähän tyhmä. Mutta miksi täällä on pimeä, vaikka on joulu-ilta?

SIMO:

Pannaan kohta joulutuli uuniin, ja minä saan joulukynttilän, kunhan Kerttutäti tulee.

JOULU-UKKO:

Voi sentään, kun ei Kerttutäti ole vielä kotona. Eikö sinua peloita?

SIMO:

Potra poika!

JOULU-UKKO:

Juu, juu, potra poika! (Naputtaa piipunkoppaa anturaansa.) Kuules veli kulta, tiedätkö kuka minä olen? Minä olen joulu-ukko.

SIMO:

Vai olet sinä joulu-ukko. Silloin olet sinä siivo äijä. Täti on sinusta usein puhunut. Ja mitä on sinulla tuossa säkissäsi?

JOULU-UKKO:

Joululahjoja. Meitä on tuhansia tämmöisiä äijiä tänä iltana kiertämässä. Minun osalleni tuli tämä maakunta. Tahtoisitko nähdä, mitä minulla on?

SIMO:

Näytäs.

JOULU-UKKO

avaa säkin suun ja vetää esiin kaikellaisia kapi-neita, niinkuin puukon, sormustimen, virsikirjan, lankapuntin, sukkulan, allakan, silmälasit, paljon onnentoivotus kortteja, ja sanoo joka kerta, kehuen:)

Katsos tätä!

SIMO:

(ottaa tavaroita käsiinsä ja ihailee: „ai, ai“, mutta kun joulu-ukko vetää esiin leikkiipyssyn, ihastuu Simo kovasti ja sanoo:) Kukas tämän saa?

JOULU-UKKO:

No se on pappilan pienelle pojalle.

(Vetää esiin rannerenkaita, solkia, silkkiä ja samettia, kultaa ja hopeata.) Hovineuvokselle, tuomarille, nimismiehelle. (Vetää esiin tinasotamiehiä, jotka nähtyään Simo aivan joutuu haltioihinsa.)

SIMO :

(Juhlallisesti.) Kukas saa noilla leikkiä?

JOULU-UKKO : (kuiskaa)

Kuninkaan poika.

SIMO :

Onko säkkisi jo tyhjä?

JOULU-UKKO :

(pistää piipun jälleen suuhunsa) Melkein.

SIMO :

Onkos sinulla mitään minulle antaa?

JOULU-UKKO :

En ole sinuakaan unohtanut. Täällä on säkin pohjalla.

SIMO : (kiihkoissaan)

Näytäs, näytäs.

JOULU-UKKO:

Voit odottaa kunnes täti tulee kotiin.

SIMO:

Ei, ukko, näytä se nyt jo!

JOULU-UKKO:

(vetää esille parin paksuja villasukkia) No,
katso nyt sitten.

SIMO:

(allapäin) Eikö ollutkaan mitään muuta?

JOULU-UKKO:

Eivätkö nämä kelpaa? Sinullahan
on reijät sukissasi.

SIMO:

Ne olisi täti voinut paikata. Kun
olet antanut kuninkaanpojalle niin hy-

vän lahjan, olisit voinut minullekin samallaista antaa. En huoli sukistasi!

JOULU-UKKO:

(panee sanaakaan sanomatta sukat takaisin säkkiin ja sitten kaikki muutkin tavarat. Kun kaikki on valmis, ja piippu taskuun pistetty, nousee jouluukko seisaalleen) No, kun en voi muuten mieliksesi tehdä, niin tule edes ajelemaan kanssani.

SIMO:

Oletko sinä muka hevosella.

JOULU-UKKO:

Katsoppa ikkunasta! — Mitä? — No, tulehan selkääni, niin kannan sinut ulos.

SIMO :

(asettuu riippumaan joulu-ukon selkään ja heidän mennessään sanoo ylenkatseellisesti:) Sukat!

(Sitten kuuluu kulkuset, ensin kovaa, mutta vähitellen yhä hiljemmin).

(Esirippu lasketaan.)

TOINEN NÄYTÖS.

Vuorenkuninkaan hovi. Kuningas pitää jouluukkojen, menninkäisten ja peikkojen kokousta. Nämät seisovat ympärillä ja tulevat vuorotellen esille tekemään tiliä retkistänsä. Kuninkaan vieressä alempana istuu kuninkaan tytär valkoisissa vaatteissa, hyvin surullisena. Valtaistuimen edessä seisoo vaaka.

KUNINGAS:

(kovalla ja vakavalla äänellä:) Nyt tulkaa vuorotellen esiin ja kertokaa matkoistanne. Jokaisesta hyvästä ajatuksesta ja teosta, jonka olette ihmisillä nähneet, saatte panna kultapalasen oikeanpuoliseen vaa'an puoliskoon, ja jokaisesta

pahasta ajatuksesta ja teosta, josta kerrotte, saatte panna kyykäärmeen tai sammakon vasempaan puoliskoon.

Kuulkaa siis kaikki! Tämä tyttäreni on sairas. Hän kuolee, ellei hän pian pääse vuoresta, sillä hän ikävöi saadakseen hengittää taivaan ilmaa ja nähdäkseen auringon ja tähtien kultaa, ja hänelle on luvattu, että jos hän saapi nähdä taivaan, saapi hän myöskin nähdä enkelit ja voi tulla iankaikisesti autuaaksi. Hän raukka ikävöipi ja halajaa, mutta vuoresta ei hän pääse ennenkuin hyvän vaaka on lattiaan painunut ja pahan vaaka kattoon nousut. Semmoinen on kuninkaallinen tahtoni.

No, menninkäinen numero 1, tule esille!

1:NEN MENNINKÄINEN:

(astuu kuninkaan eteen) Olen käynyt, missä
käskit käymään.

KUNINGAS:

No kerro miten elävät siinä mökissä.

1:NEN MENNINKÄINEN:

Ahkeruus asuvi siellä
Työ ja toimi taukoomaton
Siell' on karja kolmen lehmän
Tallissa hyvä hevonen.

KUNINGAS:

Sanohan nyt, miten ne hoitavat
lehmänsä ja hevosensa.

1:NEN MENNINKÄINEN:

Nännit kovat, rainta täynnä,
Pulskaksi on Polle käynnä.

KUNINGAS:

Mitä sanot talon lapsista?

1:NEN MENNINKÄINEN:

Tyttö siivo, ihanainen,
Poika hiukan hurjanlainen.

KUNINGAS:

Pankaa neljä kultapalaa vaakaan.
Sydämmeni iloitsee. No, menninkäinen numero 2, tule esille!

2:NEN MENNINKÄINEN:

(huulet lerpallaan, nurpean näköisenä) Ei ole hyvää kertomista.

Isä ryyppää viinaa,
Perhettänsä piinaa,
Äiti aina huoleton,
Lapset vallattomat on.

KUNINGAS:

Ohhoh! Lapsia on siinä talossa 6, pappi ja mamma lisäksi, siis kaikkiaan 8. Pankaa sammakoita vaakaan! (Kuninkaan käsky täytetään.)

TOISET MENNINKÄISET:

Kuule, kuule, meillä on hyviä tekoja kerrottavana!

TOISET MENNINKÄISET:

Mutta meillä on pahoja tekoja, voi, voi sentään!

KUNINGAS:

Tulkaa tänne ja asetelkaa, saamme nähdä kummat painaa enemmän, hyvätkö vai pahat.

(Nyt nousee aika puheen porina ja liike vaa'an ympärille, kunnes kaikki on tehty. Kuningas jatkaa:)

Paikoillenne taas kaikki. Kuten näette, vaaka on ihan tasassa. Eikö täällä ole siis ketään enää, joka voisi hyvästä työstä tai vaikkapa vaan hyvästä ajatuksesta kertoa? Ei tarvittaisi kuin vähän hyvää lisäksi, niin hyvän puoli painaisi enemmän.

JOULU-UKKO:

(tulee esiin Simon kanssa, kaikki vaikenevat ja katselevat uteliaina. Simo säpsähtää, kun jouluukko alkaa hänestä puhua.) Ei huolinut vilasukista, olisi tahtonut parempaa, ja itsellä on kuitenkin reijät vanhoissa sukissa.

(Sammakko pannaan vaakaan, joka laskeutuu pahan puolelle. Kuninkaantytär rupee itkemään. Simo peittää kasvot käsiinsä.)

JOULU-UKKO:

Tämän Simon on köyhä Kerttu-täti ottanut hoitaakseen, kun hällä ei ole

isää eikä äitiä. Kerttu palmikoi mattoja ja sitoo vastoja ja myö ne kirkonkylän kauppiaalle, hankkiakseen Simolle ruokaa. Kerttu ompelee ja paikkailee Simon vaatteita, tekee työtä ilolla ja rakkaudella, kärsii puutettakin pojan tähden ja iloitsee pojan reippaasta luonnosta ja urhoollisesta sydämmestä ja punaisista poskista ja uskollisista silmistä, ja kernaasti antaa anteeksi hänen vallattomuutensa. Tänäänkin aamulla varhain oli Kerttu täti paukkuvassa pakasessa mennyt kaukaiseen kylään ai-noastaan voidakseen illan tullen ilahuttaa häntä joulukynttilällä ja kaikellisilla makeisilla.

(Puheen kestäessä ovat menninkäiset tuontuostakin tipahuttaneet kultapaloja vaakaan, joka lopuksi painuu hyvän puolelle ihan alas ja nostaa pahan puolen korkealle ylös. Kuninkaan tytär loistaa

ilosta ja nousee seisaalleen ojentaen molemmat kätensä joulu-ukkoa kohden. Simo nyyhkyttää ääneensä.)

KUNINGAS:

Katsokaapas vaakaan, miten sen on käynyt. Nyt on kuninkaantytär vapaa!

JOULU-UKKO, MENNINKÄISET JA PEIKOT:

Hurraa!

(Esirippu lasketaan.)

KOLMAS NÄYTÖS:

Sama Kertun mökki kuin ensimmäisessäkin näytöksessä. Ei ole ketään sisällä. Kuuluu kulkuset ensin kaukaa, sitten ihan ikkunan takaa; se on joulu-ukko ja Simo.

JOULU-UKKO:

(Tulee äänettömästi sisälle kantaen nukkuvaa Simoa selässään, ilman säkkiä. Hän asettaa Simon varovasti penkille ihan samaan asentoon kuin tämä oli ensimmäisen näytöksen alkaessa, rikkinäiset sukat jalassa; sitten hän tekee jotain rauhoittavia nukutusliikkeitä käsillään Simon yli, pitkin selkää, sitä koskettamatta, ja pujahtaa vikkelaesti ja äänettömästi ulos. Kulkuset lähtevät taas menemään ja katoovat kuulumattomiin.)

(Pitkään aikaan ei kuulu muuta kuin Simon hiljaista kuorsaamista.)

KERTTUTÄTI:

(tulee sisälle, kori kainalossa.) No vihdoinkin olen kotona jouluostoksiltani. Ja Simo rukka, kun on niin kauan saanut olla yksin täällä pimeässä. Enhän voinut ennen tulla, kun tie on niin pitkä. Siinä se raukka nukkuu rikkinäisissä sukissaan. Mutta nyt hän saa uudet. — Laitan kaikki valmiiksi ja sitten vasta herätän. (Näin puhellessaan hän panee tulta uuniin, lakasee lattiaa, ripottaa katajia, asettaa pöydälle haarakynttilän, sen ympärille vehnäsiä ja piparikakkuja, panee Simon viereen uudet kengät ja samallaiset sukat, kuin oli joulu-ukolla, sekä kumartuu sitten Simon yli.) No Simo poika, potra poika, nouse, nouse!

SIMO: (unissaan)

Sinäkö se olet Kerttu täti? Avaa ovi kuninkaan tyttärelle!

KERTTUTÄTI:

Mitä puhut, Simo parka. Nyt on jouluku. Katso!

SIMO:

(katselee ihmetellen ympärilleen.)

KERTTUTÄTI:

Kas tässä on joulukynttilä, ja tässä on sinulle vehnäsiä ja piparikakkuja, onpa vielä leipäkin, jonka huomenna saat varpusille sipultaa. Ja kas tässä on pari villasukkia, jotka olen kutonut sinulle joululahjaksi, sillä ne sinä tarvitset, pikku velikulta.

SIMO:

(on ottanut sukat käteensä ja kauan aikaa niitä ihmetellen tarkastellut.)

KERTTUTÄTI:

No, Simoseni, haetko sukistani vää-

rää silmukkaa, vai mitä niitä noin tarkastelet?

SIMO: (ajatuksissaan)

Ei, ei, täti kulta.

KERTTUTÄTI:

(riisuu Simolta vanhat sukat ja vetää hänen jalkaansa uudet, samoin myös uudet kengätkin.)

Pannaan jalkaan, pannaan jalkaan.

No, ja nyt saat ruveta juoksemaan.

(Sytyttää haarakynttilän.)

SIMO:

(Hetken mietittyään kietasee kätensä Kerttutädin kaulaan.) Kiitos, täti, sukista ja kengistä — ja sukista.

(Esirippu lasjetaan.)

Suonion

Lastenrunoja

on ilmestynyt:

Pienokaiset.

*Kuvat piirtänyt VENNY SOLDAN-BRO-
FELDT. Hinta 1: 50.*

Kotieläimet.

*Kuvat piirtänyt VENNY SOLDAN-BRO-
FELDT. Hinta 1: 75.*

Kustannusosakeyhtiö OTAVA.

Hinta —: 75 p.